

Uafhængig rådgivning er ikke luksus

Børsen den 9 februari 2023

Siden regeringen blev dannet i december, har den luftet flere kontroversielle forslag til økonomisk politik. Indførslen af en toptopskat ser ud til at ske uden nogen form for evidens for dens konsekvenser og et rent gæt på, hvilket skatteprovenu den vil give.

Afskaffelsen af store bededag har ført til voldsom kritik, ikke mindst af det elendige fagøkonomiske arbejde bag den.

Begge dele, og en nationalbankdirektørs ros af afskaffelsen af helligdagen, indikerer et væsentligt værre problem: En mangel på uafhængig, kompetent økonomisk rådgivning.

Afskaffelsen af store bededag og regeringens påstande om effekterne er blevet afvist af en række af mine dygtigste kolleger. Påstanden om øget arbejdsudbud ser ud til at være baseret på et spørgeskema fra 2012, hvor tre fjerdedele sagde, at de ville arbejde, hvis en helligdag blev afskaffet.

Det beregnede Arbejdsmarkedskommissionen til et 0,34 pct. større arbejdsudbud, eller omtrent 8000-10.000 ekstra personer. Ifølge Finansministeriets faktaark fra 11. januar vurderer ministeriet, at det giver skatteindtægter, der forbedrer den offentlige saldo med ca. 3 mia. kr.

Regnestykket er tæt på nonsens, fordi man ikke i spørgeskemaet spurgte, om folk ville holde fri en anden dag i stedet for, hvis for eksempel store bededag blev afskaffet. Ministeriet synes heller ikke at have overvejet konsekvenserne af, at mens forældre skal arbejde, har deres børn stadig har fri på helligdagen.

De tre milliarder i skatteindtægt er således ren spekulation, og resultat af elendigt økonomisk arbejde i et ministerium, der bestemt ikke mangler faglig ekspertise.

Det bekymrende i sagen er ikke, at politikere finder på forslag, der er uigennemtænkte, udokumenterede, eller bare rent vrøvl - det er vi vant til. Den alvorlige bekymring skal findes i, at Finansministeriet lader sig overtale til at lave et så åbenlyst politisk resultat, og at nationalbankdirektør Per Callesen har rost forslaget og kaldt ministeriets beregninger for 'sobert og solidt' arbejde.

Som den fremragende, uafhængige økonom Lars Christensen understregede forleden dag, er bankens ros et signal om, at den ikke længere er politisk uafhængig og har mistet sin "faglige stolthed".

Det virkeligt store problem er derfor, at hvis Nationalbanken ikke længere vil udfordre den siddende regering, er De Økonomiske Råd alene tilbage som den eneste formelle institution, der uafhængigt kan rådgive Folketinget. Man mister en af bremserne på elendig økonomisk politik, som er indbygget i det danske system.

Der er ingen tvivl om, at der stadig er mange særdeles kompetente økonomer i Finansministeriet og Nationalbanken.

Spørgsmålet er, om de stadig er nogenlunde politisk uafhængige, og særligt bankens seneste signaler tyder absolut ikke på det. Det kan vise sig at blive dyrt på den lange bane.

Christian Bjørnskov